

har ju bara nu fått en enkelt cigarett, och jag känner mig redan ganska svim-mig.»

Jeg nænnede stadigvæk ikke at be-røve damen hendes illusioner og hen-vise til virkningen af de to gode bajere, hun just havde indtaget. Der er tids-punkter, hvor det er klogest at spille naiv. Men da hun kom vaklende tilbage med hektisk røde kinder og stadig talte om det jättegoda danska öl, som de skulle huska at fortælle pappa om, for-søgte jeg spagfærdigt at forklare, at der skam også var flere slags dansk öl med varierende »procenter«.

Så løb hun rundt i det. – Ja, så det! sagde hun og virrede uforstående med hovedet. – Jeg var sur på mig selv. Hvad vedkom det dog også mig? Jeg ynder ellers ikke at være nævenyttig på andres bekostning. Det var bare det med de pæne, velopdragne børn, og så det, at hun virkede så ladylike...

Hele episoden fik mig til at spekulere på, hvor store misforståelser sprogvan-skeligheder og misfortolkninger kan blive anledning til, hvis uheldet er ude. En enkelt lille fejl, en nuance, i et dia-lekt, en betoning kan måske en dag på internationalt plan udløse en frygtet storkonflikt imellem to lande. Transla-tørerne i FN er sig forhåbentlig deres ansvar bevidst.

Intermezzo

Hævet forlovelse

– Tag det ikke så tungt, gamle ven – du glemmer hende hurtigt.

– Ak nej – dertil har jeg købt alt for mange ting på afbetaling til hende.

Slår knude på urkæden

– Når jeg ser dig igen må jeg ikke glemme at huske, om du så kan huske det sjove, du har glemte!

Alt for damerne

– Hvad mener du om alle kvinde-bevægelserne?

– Ih, absolut kun det allerbedste – hvis de bare vil holde dem indenfor balletten!

Langsommelig afregning

Hæsblæsende kom han ind i lotteri-kollektionen og ville have en seddel.

– Halv eller kvart?

– Tjah — en kvart giver kun 2.500 af de 10.000 – jeg må have en halv – hvor-når trækkes der?

– Næste lørdag!

– Ikke før! Så har det slet ingen in-teresse, jeg skal bruge pengene på tors-dag!

Livet er tragisk – lad os le!

Man bliver stadig vidne til at store virksomheder for at opretholde eksis-tensen smeltes sammen med andre i såkaldt Fusion, f. eks. skibsværfter,

Thrige og Titan o. m. m. fl. – mindst én om ugen.

Men mon de er rigtig kloge – disse industrifolk – al den stund at vore ud-valgte vise mænd på tinge ligefrem spidsfindigt vil vise en vej og gøre det stik modsatte, nemlig at opdele landets største transportforretning i små »brug« med selvstændigt regnskab, hvormed naturligt følger en ansvarlig »direktør« med samt bestyrende ad-ministration. – Sådant kaldes formentlig antifusion eller konfusion.

De private er dog latterlige – lad os græde!

Brande

Brillen er fra...

STENSGAARD

ure – briller – guld – sølv

Storegade 15 – Brande – Tlf. 18 08 76

Dansk El-bane

Cementfabrikken Rørdal

Lad os med det samme løfte sløret og røbe, at vi befinder os på areal til-hørende cementfabrikken Rørdal, be-liggende i Nr. Tranders sogn øst for Ålborg. Lad det med det samme også være sagt, at det er et areal – eller area-ler – der overalt er beskiltet med færdselsforbud hhv. forbud mod uvedkom-mendes adgang. At det er en farlig ar-bejdsplads, en af den slags, hvor stål-hjelm er obligatorisk.

Så er også det rigoristiske, det snæ-rende, nævnt, og resten er faktisk såre interessant – forresten også såre ukendt, og hertil er vel nok forannævnte restriktioner hovedårsagen.

Fra IV udgave af Trap Danmark (1924) disse facts:

»Cementfabrikken Rørdal stiftet 1889, virksomheden i brug 1891 og da med en produktion på ca. 120.000 tønder ce-

ment pr. år. På 30 år nås en tidobling af produktionen (og den er siden da yderligere steget).«

Steget så meget, at et dagblad i maj måned 1964 beskriver en udvidelse, der alene vil give en produktionsforøgelse på 1.000 tons pr. døgn.

Atter med kilde i Trap citeres: »Ma-terialerne beføres på skinneveje med elektriske lokomotiver.«

Der var allerede fra åbningen i 1891 spor på fabrikens område, og det synes at have været spor af 500 mm spor-vidde. Denne sporvidde findes også i dag, den gennemløber området – langt mere end det fremgår af hosstående

STENVAD kager

– det store navn i SMÅ kager

***
damm^s
radio
***

ALBERTSLUND
64 70 88
Service: 64 79 52

Alt i tandteknik

Reparationer . Omstillinger og underføringer

Martinus Schmidt

Mariendalsvej 12c - FA. 880

skitse – og den strækker sig i form af »Fri-bane-spor« flere kilometer mod øst, jfr. ligeledes skitsen.

Området gennemløbes endvidere og i lige så infiltrerende grad af spor med sporvidde 785 mm. Dette sporsystem har i sin tid også været forlænget helt til fyldpladsen i øst, men ender nu ved slemmeværket ca. 800 m øst for selve fabriken. Læg i øvrigt mærke til det store antal vogndrejeskiver, der findes her, alle på 500 mm sporet. Det er også denne sporvidde, 785 mm altså, der går i graven om man så må sige, altså bringer kalk/lærgravens produkter til fabriken.

Der findes på det store område et utal af sporskæringer og andre sporskuriosa. Der findes 3-strengt spor 785/500 og do. 785/1435 mm, men derimod ikke samtlige tre sporvidder samlet under ét. Det bør også tilføjes, at der under anden verdenskrig eksisterede et meget mere omfattende 785 mm spornet, end det der kan aflæses af skitsen, idet de enorme tørvelagerpladser i udstrakt grad var besporede.

Normalsporet til flyvepladsen grenede i øvrigt fra sporet på Rørdals område og fortsatte som værnemagtsspor mod ø-sø. Rent periferisk skal også nævnes, at de ålborgensiske cementfabrikker i årene 1917–22 samt fra 1940 havde i drift en tørvebane med 700 mm sporvidde fra Tylstrup station til Store Vildmose. Disse baner er forlængst borte, men endnu ligger i Lille Vildmose en stor del af de under anden verdenskrig etablerede ca. 77 km spor (også 700 mm) til tørvetransport, endnu arbejder cementfabrikkernes tørvebrug med tørvefremstilling der.

Under fællesnavneren Portland Cement A/S kan vi finde oplysning om anskaffelse i årene 1907–29 af ikke mindre end 10 stk. Krauss-damploko, alle med sporvidde 785 mm, men det må formentlig kun for ganske enkeltes vedkommende være Rørdal, der blev arbejdspladsen. Alle disse maskiner var af 0-4-0T type.

Og så det, der var den egentlige årsag til dettes fremkomst, el-banen. Den

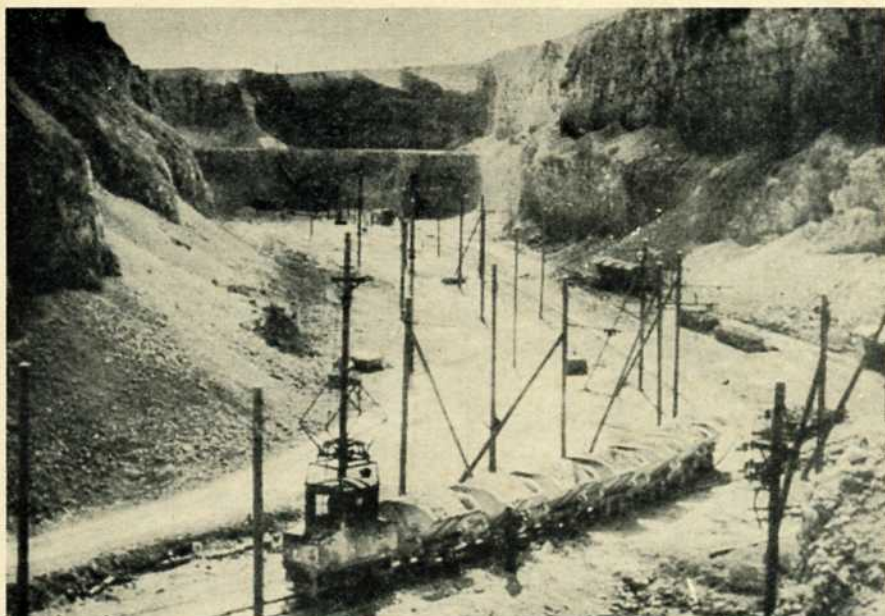
ne starter, og her er skitsen nogenlunde fuldstændig, inde på fabriksområdet og deler sig straks syd herfor i to – et regulært dobbeltspor, der også på fri bane benyttes som sådant – for atter efter ca. 800 meters forløb at forenes i et enkeltspor, der fortsætter ind i graven.

Skitsen viser i hvilken udstrækning der er elektrisk drift, og var end ikke elkraften aktiv den dag da Jernbane-Bladets medarbejder aflagde besøg, så var sporet i høj grad i brug, men med dieseltraktion. Dog, el-maskinerne var under opsmøring, der syntes foreståen-

de anvendelse for disse, idet gravdybden i nær fremtid forventes at ville medføre, at denne driftsform ville være transportbåndet overlegent i perioder.

Vel er foranstående ikke fyldestgørende, i hvert fald slet ikke i henseende til tekniske detaljer, men måske denne mangel kan udlignes senere, og under alle omstændigheder er det opnået, at el-banens eksistens er fastslået og til en vis grad bekendtgjort. Måske kører den mange år endnu, hvem ved?

18.

Eldrif i graven ved Rørdal 1946

Ingen brug for køreplan

Mens vi her i Danmark kan have en fornemmelse af, at jernbanerne befinder sig i en afviklingsperiode, er forholdet et helt andet i Holland, hvor toget stadig er den populæreste form for transport, og hvor jernbanerne i årene efter krigen er gennemgået en

blomstringstid, der har gjort dem til noget enestående i verden.

Holland er et af de tættest befolkede lande i verden. På et område som tre fjerdedele af Danmark lever 12 millioner mennesker. Dette forhold har bevirket, at jernbanenettet er blevet tæt.

**RANDERS
DIESEL ELEKTRO I/S**

Industribyen – Hvidemøllevej;
Tlf. 43 17 30

Aut. LUCAS – C.A.V. – GIRLING SERVICE STATION

Elektrisk udstyr – Dieselindsprøjtningssystemer
Batterier – Bremses – Bremsforstærkere

**Benyt
Hads-Ning Herreders Jernbaners tog og rutebiler**

Århus–Odder–Hov
Århus–Odder–Gylling–Alrø
Århus–Norsminde–Odder
Horsens–Odder

TURISTKØRSEL ARRANGERES
Telefon (06) 54 00 44